

Szemelvények a Hadtápbiztosítási Fogalmak Értelmező Szótárából¹

Gépkocsiforduló: olyan szállítási folyamat, amelynek befejező mozzanataként a gépkocsi (szállítókötélék) visszatér az eredeti felrakóhelyre, kiinduló (telepre) helyre vagy a parancsnok által meghatározott körletbe. A gépkocsiforduló az után-és hátraszállítások rendszerében fontos megszervezési tényező.

Hadtápbiztosítás megszervezésének elvei: hadművelletben a csapatok hadtápbiztosításának sikere döntő mértékben függ a hadműveleti-hadászati (hadműveleti) tervnek és a konkrét helyzetnek megfelelő megszervezésétől.

A hadműveletek hadtápbiztosításának megszervezése és végrehajtása a seregtestparancsnok elhatározásának, a hadtáppal kapcsolatos direktíváinak, utasításainak és az előljáró parancsnok intézkedéseinek alapján történik.

A csapatok hadművellet alatti hadtápbiztosítása megszervezésének céljából:

- pontosítani kell a feladatot, értékelni kell a hadműveleti hadtáphelyzetet, és meg kell határozni a hadtápbiztosítás rendelkezésére álló erők és eszközök felhasználásának rendjét;

- a csapatok hadtápbiztosításának valamennyi ágazatát, azok alapvető feladataival és tevékenysége valószínű változataival összhangban kell megtervezni;

- a hadtáphadművellet alatti munkára időben történő és közvetlen felkészítésével kapcsolatosan a rendszabályok egész sorát a gyakorlatban kell végrehajtani;

- biztosítani kell a hadtápbékeállapotról háborús állapotra időben történő átállítását és annak rövid idő alatti bemozgóztatását;

- a hadtápbiztosítását a csapatok létrehozott csoportosításának, azok tevékenysége irányának és a tervezett manővernek megfelelően, továbbá a helyzet konkrét viszonyainak figyelembevételével kell végrehajtani;

- biztosítani kell a hadtápbiztosítását a csapatok egész hadtápbiztosítási rendszerének állandó és magas fokú életképességét, az atomfegyver alkalmazásával, vagy annak alkalmazása nélkül lefolytatandó hadműveletekben;

- a hadtápbiztosítás folyamatos és szilárd vezetését a helyzet legbonyolultabb viszonyai között is meg kell szervezni.

A csapatok hadtápbiztosítása megszervezésének alapjául valamennyi haderőnem seregtestre (magasabbegységre) jellemző tudományos elvek szolgálnak. Ezekhez az elvekhez az alábbiak tartoznak:

- a hadtápbiztosítás megszervezésének a hadművellet levezetési tervével és a csapatok feladataival való összhangja;

¹ A szótár a közeljövőben jelenik meg.

- a csapatcsoporthozítások hadtápbiztosításának megszervezése, azok tevékenységi irányai és hadművelleti felépítése elemei szerint;

- a hadtáp erő kifejtésének a fő feladatvégrehajtó csapatcsoporthozítások biztosítására való összpontosítása;

- a csapatcsoporthozítások maximális önállóságának biztosítása hadtápvonatkozásban;

- a szárazföldi csapatok hadművelleti seregtestjeinél a hadtápbiztosítást a hadművelletben azokkal részt vevő többi csapat érdekeinek figyelembevételével kell megszervezni;

- a hadművelet folyamán meg kell teremteni a csapatok soronkövetkező - hadművelleti szünetek nélkül folyó - harctevékenységek alatti szilárd hadtápbiztosításának feltételeit.

Az általános elvekhez kell még sorolni az olyanokat, mint az előljáró tagozat felelőssége, az alárendelt csapatok minden oldalú teljes és idejében történő hadtápbiztosításáért; a hadtápbiztosítás megszervezésének, a hadszíntér konkrét viszonyaival, a meglévő hadtáperők és -eszközök mennyiségével és állapotával való összhangja.

Ezen kívül az egyes haderőnemi seregtestek (magasabbegységek) hadtápbiztosítása megszervezésének, az egyes hadtápszolgálati-ágak tevékenységének megvan a saját elméleti tételei, amelyek alapján a csapatok hadtápbiztosításával kapcsolatos konkrét rendszabályokat megvalósítják.

Hadtápdirektíva: a hadtápvezetés alapvető okmánya - a hadművelet teljes mélységére elkészítendő fronthadtápdirektíva. A hadtápbiztosítással kapcsolatos feladatokat fronthadtápdirektíva kivonat, valamint külön hadtápbiztosítási intézkedés formájában kell hadseregekhez (hadseregek közvetlen hadtestekhez) eljuttatni, a fronthadtápmagasabbegységek, -egységek és -intéze-

tek részére hadtápbiztosítási intézkedéseket kell kiadni.

A hadtápdirektívát a fronthadtáptörzs készíti, a fegyvernemi és szolgálatiágfőnökök részvételével, a frontparancsnok hadtápbiztosításának közvetlen irányítása alatt.

A fronthadtápdirektívában általában meg kell adni a fronthadtápsávokat; a fő- és tartalék elosztóállomásokat, -kikötőket és azok részlegeit; az IÁK-ok szétbontáshoz való készenlétének időpontját, helyét és áteresztőképességét, az elosztóállomásokat, a vasúti csapatok és a közlekedési szakalakulatok feladatait; a front ellátóhadparancsnok és kórházparancsnok településének időpontját és körleteit; a kiutalásra kerülő anyagi készleteket; azok hadművelleti feladatonkénti, seregtestenkénti, frontközvetlen magasabbegységenkénti és egységenkénti elosztását; a hadtáp tömegpusztító fegyverek elleni védelmének, valamint őrzésének és védelmének megszervezését, a HVP elhelyezését és áttelepülését, a hadtápbiztosítást idejét.

A hadművelleti hadtápbiztosítást konkrét viszonyaitól függően a fronthadtápdirektívát ki lehet egészíteni más fontosabb kérdésekkel is.

A fronthadtápdirektívát a frontparancsnok, a törzsfőnök és a parancsnok hadtápbiztosítási intézkedése alá írja alá.

A fronthadtápdirektíva hadseregek (hadseregek közvetlen hadtestek) részére szóló kivonatában meg kell adni a hadsereg (hadseregek közvetlen hadtest) hadtápbiztosításának rendjét a hadművelet előkészítésekor és annak folyamán (mely raktáraknál, kirakóállomásokon vagy kikötőkben vételezik az anyagi eszközöket, kinek a szállítóeszközei végzik az utanszállítást; hova kell hátraszállítani a sebesülteket és betegeket, a sérült harci technikát és fegyverzetet a hadművelet előkészítésekor és a csapatok tevékenységének alapvető terepszakaszairól); az

anyagi készletek méreteit és megalakításának időpontját; a lőszer és üzemanyag-fogyasztási normákat a hadművelet folyamán; a nem csökkenthető készleteket a hadművelet végén; mit és mikor tesz a front a hadsereg biztosításának érdekében (FKGU előkészítése a hadsereg sávjában, az anyagi eszközök utánszállítása a front szállítóeszközein, a sebesültek hátraszállítása az önálló egészségügyi osztagoktól és az egészségügyi zászlóaljaktól stb.), a hadsereg (hadseregközvetlen hadtest) hadtáp, frontheadtáp erőivel és eszközeivel való megerősítését; a front HVP-ot és áttelepülésének irányát; a hadtápcsoportok hadművelet alatti biztosításhoz való készenlétét. A frontheadtáp-direktíva kivonatát a frontheadtáp törzsfőnök hitelesíti.

Hadtápbhelyzet: azon tényezők és viszonyok összessége, amelyek között a csapatok hadtápbiztosítását meg kell szervezni a hadművelet (harc) folyamán, valamint a harc-tevékenység egyéb eseteiben. A hadtápbhelyzet a harcászati (hadműveleti) helyzet szerves része és *magába foglalja:*

- a hadtáp állapotát (állomány, feltöltöttség, technikai felszereltség, a hadtápalagységek és vezető szervek személyi állományának erkölcsi-politikai tulajdonságai, képzettségének foka és összeszokottsága);

- a hadtáp felépítését (a hadtáp megalakítása /létrehozása/ és szétbontakoztatása a csapatok tevékenységének irányai és terepszakaszai szerint);

- az anyagi eszközök meglétét és lépcsőzését;

- a hadműveletre (harcra) megállapított fogyasztási normákat (kiutalt anyagi tartalékokat);

- a hadtápegységek, -alegységek és -intézetek, az anyagi készletek széttagolt elhelyezésének és rejtésének fokát;

- a katonai szállítások volumenét, végrehajtásának feltételeit és lehetőségét (meglevő közlekedési utak száma és átteresztőképessége);

- a légierő településének körülményeit;

- a technikai biztosításhoz szükséges javítóalap meglétét és lehetőségeit hadtápszolgálati áganként;

- a fegyver- és harci technika hátraszállítással kapcsolatos lehetőségeket.

A hadtápbhelyzet magában foglalja:

- az egészségügyi helyzetet;

- a csapatok, a hadtápszervek, azok tevékenységének körletei, járvány- és állatjárvány helyzetét;

- a helyi készletek meglétét és a csapatok hadtápbiztosítására való felhasználásának lehetőségét;

- az ellenség hadtápbjektumok elleni ráhatásának fokát;

- a hadtáp tevékenysége minden oldalú biztosításának és vezetésének feltételeit.

A hadtápbhelyzet értékelésekor ezeken kívül még figyelembe kell venni a terep jellegét, az éghajlati, a hidrometeorológiai viszonyokat, az év- és napszakokat, a harc-tevékenység előkészítésére rendelkezésre álló időt, a harc-tevékenység hadtápbiztosításának megszervezését és végrehajtását. Az értékelést a parancsnok hadtáp- és fegyverzeti helyettese, a fegyvernemi és a szolgálatfőnökök végzik.

*Dr. Csabai György alezredes,
Habik László nyá. alezredes*